

అల్లసినకాళ్ళు

అప్యాయంగా మాస్తున్న కనకయ్య మనసులో—
వర్షం కురుస్తోంది.
వెళ్ళిపోతున్నాడు కాలంలోకి...కష్టాల్లోకి...కన్నీళ్ళ
లోకి...జీవితంలోకి—
* * * * *

గోమాతలా కనిపించే అరవై రెండేళ్ళ అక్షి ఇల్లాడుకుంటూ మళ్ళీ ఓసారి భర్త కనకయ్య దిక్కు చూసింది.

ఎంతో ఓపిగా ఇంకా అతనాపనే చేస్తున్నాడు...దీక్షగా.

‘ఎందుకో ఈయాల మనిషి గిట్లున్నాడు. మొకం జూపై కదిలిస్తే దుఃఖమస్తదా అనిపిస్తోంది’ అనుకుని, చీపురును గోడవార ఆనించి, లైటెసి మళ్ళీ బీడీల చాటను ఒళ్ళో పెట్టుకుంది.

కనకయ్య లేచి లోపలికెళ్లి గ్యాసునూనె పీసా తెచ్చి లాంతరు నిండా పోసి, ఎక్కడుడిచి, వత్తి ఎక్కించి యిక వెలిగిద్దామని అగ్గిపుల్ల గీయగానే రిఫ్లవ వీచిన గాలి విసురుకు ఆరిపోయింది. నెమ్మదిగా అరుగుపై నుంచి కొద్దిగా ముందుకు వంగి నుదుటపై చేయి ఆనించి నింగి కేపిచూచి “నీయవ్ వానచ్చెటట్టున్నదే” అన్నాడు స్వగతంగా.

“జానని—అప్పట్నుంచి సూత్రాన. ఎందుకు ముట్ట త్రానట్టు నువ్వుగా లాంతరును. యింట్ల కరంట్లు లైటు ండంగ లాంతరెందుకు—” అంది లక్ష్మి.

కనకయ్య మాట్లాడలేదు. మౌనం నిండిన చూపు లతో భార్య కళ్ళలోకి చూశాడు. చూచి, మళ్ళీ ఓ అగ్గిపుల్లను గీసి లాంతరును వెలిగించి, ఎక్క పెట్టి వత్తిని ఎక్కిస్తూ...

ఎర్రని కాంతి ముడతలు పడ్డ అతని ముఖంపై బడి...

“ఎన్ని కష్టాలు పడ్డాడు. ఎన్ని సనులు చేసిండు. బండలు మోసె. బండి కొట్టె. బట్టలు నేసె. బతుకు కంఠ రెక్కలను ముక్కలు చేసుకుని...పిల్లలను పెట్ట రెక్కల కింద దాచి పెంచినట్టు పెంచి...యిప్పడెక్క డోళ్ళక్కడబోయి—ఏం మిగిలింది...ఎలితి...ఒట్టి ఎలితి. తలుచుకుంటే గుండెలైగి గొంతులకచ్చే ఎలితి...కాని మొగోడు. కష్టపడ్డా పడ్డడు. కర్చు పెట్టినా పెట్టిండు. నల్లర్లోని సెబాసని పెచ్చుకున్నాడు...” లక్ష్మి మనసు కనకయ్య ముఖాన్ని చదువుతోంది.

చలుక్కున ఎక్కడో బిగరగా ఉరిమి—అతను లాంతరును చేతిలో పట్టుకుని లేచి నిలబడి ఆమె దగ్గరకు పోదామనుకునేంతలోనే అసటపా చినుకులు ప్రారంభమై అరుగుపైకి చొచ్చుకొచ్చాయి.

గాలి...వాన...జల్లు...చిక్కగా చీకటి.

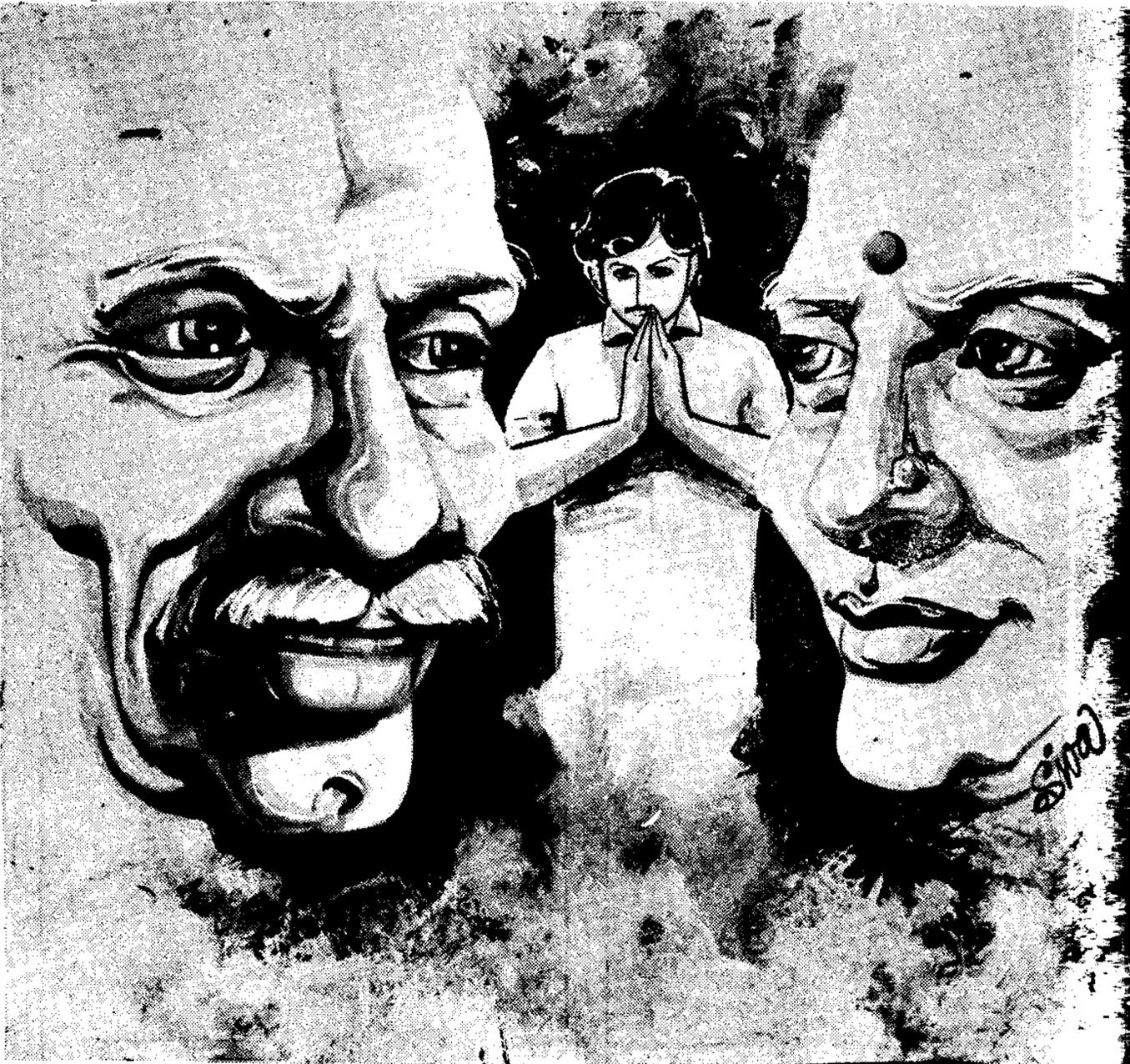
మెరుపులు...ఉండి ఉండి ఉరుములు.

“యా వాతావర్షం జూత్రాంటే బతుకు గ్యావక మత్తాంది. వానలు, ఉరుములు మెరుపులే జీవిత మంతా—”

లాంతరుని తెచ్చి ఆమె బీడీల చాట పక్కన పెట్ట బనీను జేబులోనుండి ఓ బీడీ తీసి నోట్లో పెట్టుకుని అగ్గిపుల్ల గీశాడు.

“రోజూ కన్నకన్న దగ్గుకుంట మళ్ళీ గా దిక్కు మాలిన బీడీ లెందుకు తాగుతవు. బండ్ చెయ్యరాదు. ఆగు వాడైతెరాని చెప్త—”

“పుర్రెకు బుట్టిన బుద్ధి—యిగేం బోద్ది గని...”

బీడీ అంటించే ప్రయత్నం చేస్తూనే ఉన్నాడు.

ఆమె కత్తిరించిన తునికి ఆకులో పొగాకు వేసి వకచకా చుట్టి దారం కట్టి బీడీలను చేస్తూనే ఉంది.

ప్రక్కన చాటలో అప్పటికే తయారైన బీడీలు కుప్పలుగా ఉన్నాయి.

బీడీ వెలగ్గానే ఓ దమ్మును గుండెలనిండా లాగి.. కాళ్ళను మునగదీసుకుని కూర్చున్నాడు కనకయ్య.

వర్షం ముదురుతోంది.

ఎడతెగని చినుకుల చప్పుడు నిద్రపోయిన జ్ఞాప కాలను తట్టి లేపుతున్నాయి.

కళ్ళు లాంతరులోని మంటలోనుండి మరో లోకాన్ని చూస్తన్నాయి.

నలభై మూడేళ్ళకు పైగా తన చేతిలో ఉంటూ— దారి చూపి...అలసిపోయిన ఆ మకీలి లాంతరువైపు

ఆరోజు రాత్రికూడా యింతే. ఎడతెగని ముసురు మూడురోజుల నుండి. ‘బి’షిఫ్ట్ ఐపోయి—యిక యింటికి పోయేందుకు సిద్దపడ్డా—

“ఓరాయమల్లా నేనీ కడకండె ఓడగొడ్డగని— నువ్వీలోగ నాది, నీది లాంతర్లు ముట్టియ్యిర. యిగ పోదాం” అన్నాడు కనకయ్య గడగడలాడుతు తన లూం దిక్కు చూచుకుంటూ—తన ప్రక్కనున్న

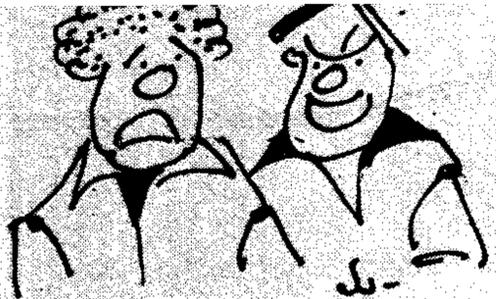
స్నేహితున్నుద్దేశించి.

రాత్రి పదకొండు కావస్తోంది. సి—షిఫ్ట్ కార్మికులు డ్యూటీకి వస్తున్నారు. ‘కవ్డా కాతా’ మగ్గల గడబిడతో ఎప్పడూ ఉన్నట్లే రణరంగంలా ఉంది.

కనకయ్య మనసు ఎందుకో యింటిదిక్కు మళ్ళిం ది. మధ్యాహ్నం వచ్చేటప్పుడు భార్య చెప్పింది. తొం రగా రమ్మని. పొట్టతోని ఉన్న మనిషి అలా రాత్రి కనకయ్యకు ఒళ్ళు పులకరించే ఆలోచన మనసులో మెదిలి ఉక్కిరిబిక్కిరైపోయాడు.

రాయమల్లు లాంతర్లు వెలిగించాడు. సి—షిఫ్ట్

—రావూచంద్రమౌళి

బంగారమే!

"నువ్వు మాను అమ్మాయి బంగారు తిగిలా వుంటుందా!" అని మావుంటు వెళ్ళిన తన మిత్రుణ్ణి ఒకతను అడిగాడు.

"బంగారు తిగిం బ్రహ్మ! వియవెల్లా బంగారమే!" నవ్వుతూ మెప్పుకోయగా అన్నాడు పె.కో.మి.రుడు.

— ప్రేయదర్శిని

వెంకటాద్రి రాగానే 'సాంచ' అప్పజెప్పి, కాళ్ళు చేతులు కడుక్కున్న వచ్చి యిక బయలుదేరుదామనుకుంటూండగానే యాదగిరి పరుగు పరుగున వచ్చి "కన్నన్నా, నీ పెళ్ళాం నొప్ప-లతోనుండటం నా పెళ్ళాం అర్థంబుగ నీకు చెప్పమన్నది. పోత పోత మంగలి లచ్చమ్మను తోల్చుపో" అన్నాడు.

బయట కుండపోతగ వర్షం కురుస్తూనే ఉంది. యిక చెప్ప-లు తోడుక్కుని బయటికి వద్దామనుకునేంతలో "అ.. అవి ఓ కేక వివబడి—

కనకయ్య, రామమల్లు, యాదగిరి.. అందరూ పరుగెత్తి...

"జోట ఎగిరింది మచ్చుకపోయింది కంట్లో. గుడ్డు చితికిందో ఏంకో..."

"ఎవరు... ఎవరది"

"ఏమో."

గుంపు... ఒకనిపై ఒకరు తోసుకుంటు జనం..

"అరె... మెట్టాములురా"

"మనోడే... ఓరి మెట్టాములు... యిస్తుండీదనే ఉంటేవిగదరా.. ఓరి దేవుడా" కనకయ్య వంగి మనిషి తలను ఒళ్ళో పెట్టుకున్నాడు. చక్రం వరదలా కారు తోంది కంట్లోనుండి.

పట్కాపొండ్ల.. పట్కాపొండ్ల దవాఖానకు"

"పో.. పద పద.."

మనిషాక చెయ్యోసి— కదులు తున్నారు.

కన్ను చితికిన మెట్టరాములు స్పృహ తప్పిపోయాడు. వర్షంలో... రాత్రి మనిషిని ఎక్కడికి తీసుకుపోవాలో తెలియక జనం తికమకలాడుతున్నారు.

తర్వాత ఎప్పుడో కాతా దొర వచ్చి— బాంగా తెప్పించి, కంపెనీ దవాఖానకు పంపి..

"రేపుదయం గాంధీ దవాఖానకు తీసిపోవాలే.. ఈయనిట్లు వెప్పండి యాక్సిడెంటయిందని.. అని డాక్టరంటే, స్నేహితున్ని విడిచిపోలేక పోలేక రాత్రి రెండుగంటలకు వానలో బయలుదేరి మొదలు మెట్టాములు యింట్లో విషయం చెప్పి... వెంటనే బావురు మన్న అందర్నీ ఊరడించి—

అప్పుడు భార్య సంగతి, మంగలి లచ్చమ్మ సంగతి జ్ఞాపకమొచ్చి—

వానలో— లాంతరలో యిక్కొచ్చి ఉరుక్కొచ్చి, యింట్లోకి రాగానే — అంతా నిశ్శబ్దం.

ఏం జరిగిందో—
తలుపు తీసిన యింటిపక్క ఈరమ్మ "ఏంరా తమ్ముడా... నీకేంజెప్పి పంపిన. ఎప్పుడచ్చినా. గిట్టనే ఉంటదా..." అని దీర్ఘాలు తీసి.. "పోపో.. లోపలికి పో.. పిల్లగాడు పుట్టిండు పండోలే. సూడుపో" అన్న రాత్రి., గదిలోపలికి అడుగు పెట్టగానే బుడ్డిదీపం వెలుగులో పిల్లాడిని అక్కున జేర్చుకుని కనిపించిన భార్య చిర్చ వ్యూతో చూచిన మావు,
... ప్రాణాన్నిచ్చే జ్ఞాపకం.
"యింగో— యిదివరకే పిల్లగాడు పుట్టిపోయిండు గద. వీనికి భిక్షపతని పేరు పెట్టుకో బాగుంటది" బయటినుండి ఈరమ్మ.,

నిజాంకాలం నాటి ఆ రాత్రి తామిద్దరు ముగ్గురై... తర్వాత—

మరొకడు.. మరొకడు... నలుగురు మగాళ్ళు.. యిద్దరమ్మాయిలు,

అవిశ్రాంతంగా పనిచేయాల్సిన రెక్కలు, సంసారం బండికి... తనో ఏద్దు... ఆమె మరో ఏద్దు.

కష్టాలు, కన్నీళ్ళు, సుఖాలు, చారుమెతుకులు — అన్నీ సమానమే.

ఆమె బీడీలు చేయాలి. తను బట్టల మిల్లులో 'సాంచా'లు నడపాలి.

లేబర్ క్లాస్ — పని చేసేవెందుకురా. మంచిగ కడుపు నిండ తిని తాగి తందనాలాడా' అని చెప్పేనీతి.

చుట్టూ అదే వాతావరణం.
'వీడు కూలీ. వీని తండ్రి కూలే.. రేపు వీని కొడుకు కూలే'

కనకయ్య మొదడులో ఆలోచనలు మండేవి. తన కొడుకులు కూలీలు కాకూడదు.

అందుకే మొట్టమొదటిసారిగా— ఆ వాడ నుండి తన పెద్దకొడుక్కు బడి దారి మాపించాడు.

పిల్లవాన్ని బడిలో చేర్చించిన రోజుకూడా— యిదే వాన.

*****

"ఏంటాలోచిస్తానా అప్పట్నుంచి" అంది లక్ష్మి కనకయ్య ఎదుట ఉన్న లాంతరు భగభగ మండు తూంటే. చటుక్కున ఆమె అందుకుని ఉఫ్— అని ఊది మంటనార్చి భర్త ముఖంలోకి చూచింది.

"ముసల్లయిపోయిందే అది నాలెక్కనే" అన్నాడు గంభీరంగా.

"సరేగనీ. ఎంతయిందో యిప్పుడు. ఎనమిదైందా. తొమ్మిదింటికి గాడున్నదట గద. పెద్దోడత్తడు దాంట్ల. యాదికున్నదా."

"ఉన్నది ఉన్నది. వాండ్లకోసమే బతుకుతానం— వాండ్ల సంగతే అప్పట్నుంచి ఆలోచిస్తాన. యింతమంది పిల్లలను కంటిమి. పెంచితిమి. పెద్దజేస్తేమి— పెండ్లీళ్ళు జేస్తేమి. ఎక్కడోళ్ళక్కడ ఉద్యోగాలు ఎదుక్కుంట పోయిరి. ఆకర్మి మళ్ళ మనమే మిగిల్చిమి గదనే లచ్చవ్వా.. చిత్రంగనిపిస్తదీ బతుకు ఒక్కోసారి."

"సరేగనీ. చాన్నాల్లయింది పెద్దోన్నిమాచి. మొన్న టుత్తరం యిన్నవా నువ్వు. పట్నం నుంచి యిమానంల మదరాసు పోయి రైలుల రాంగిటత్తనన్నడు. పిల్లలెంతెదిగి పోయిండ్లు సూడు. కూలిపని చేసి మనం పెంచిన పోరగాండ్లు గిట్లయిండ్లందే సంబరమైద్ది."

కనకయ్య ఆమె ముఖంలోకి చూస్తున్నాడు నిశ్చ బ్ధంగా. ఆమె కళ్ళలో పల్కటి నీటిపొర కదలడం అతనికి కనిపించింది. తనకు తెలియకుండానే ఆమె తలపై చేయివేసి వెండి వెండ్రుకలను నిమురుతూ ఉండ పోయాడు.

బయట వరం కురుస్తూనే ఉంది.
*****

ఆటో ఆగిన చప్పుడైతే... లక్ష్మి లేవబోయింది ఉత్సాహంగా. రాబోయే కొడుకుని చూడాలని ఎంతో ఆతురతగా ఉందామెకు.

"నువ్వుకూకో—నేజాత్త" అని కనకయ్య లేస్తూం డగానే చటుక్కున కరెంటు పోయింది... "అరె దీన వ యిదిప్పడే పామె..." విసుక్కుంటూ లాంతరు నందుకుని వత్తి పెద్దదిచేసి.. నాల్గుడుగులు నడిచి, తలుపు తెరిచి—

వీధిలో— ఆటో దిగుతున్నాడు పెద్దోడు.
"దాదా వచ్చిండు.."

ఆమెకూడా పొంగివచ్చే ప్రేమతో వచ్చి— చేతిలో సూట్ కేస్ లో, పాట్లాలతో అతను లోపలి కొస్తూ, "యింక పడుకోలేదా నాన్నా... అరె కరెంటు పోయినట్టుండే.. అంటూంటే,

"ఏం పంటదిరా మీ అమ్మ. కొడుకస్తాండంటే

